

มูลเหตุของการวิจัย

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ประเทศไทยพัฒนาการก้าวหน้า เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี มีการปรับปรุง คัดแปลง ถ่ายทอด วิชาวัฒนธรรมอันดีงาม มีการใช้เทคนิคและกระบวนการของสังคมที่จะช่วยให้การหลอหลอมจิตใจของคนในชาติเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อรักษาความเป็นชาติไทยให้อยูรอคงอย่างมั่นคงและปลอดภัย ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาทางด้านการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ และสังคม การให้การศึกษาแก่ประชากรในชาติย่อมเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องวางรากฐานการศึกษาให้แก่มวลประชากรอย่างมั่นคง และมีประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่จะทำได้

ในสังคมประชาธิปไตยย่อมมีเสรีภาพแห่งการดำเนินชีวิตของตนเอง ดังนั้นการสร้างระบบการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนตามวิถีทางของประชาธิปไตยนั้นจะต้องมาจากประชาชนผู้มีความเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง และพร้อมที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง

การจัดระบบการศึกษานั้นอันใดอันหนึ่งนั้นจะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเวลา สถานที่ และเหตุการณ์ ระบบการศึกษานั้นจะมีความหมายก็ต่อเมื่อมีส่วนช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสังคม ดังนั้นจึงไม่ควรวางหลักเกณฑ์ตายตัวที่จะให้เป็นไปในรูปแบบนั้นรูปแบบนี้ ควรจะควรวางไว้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสังคมในยุคนั้น ๆ ซึ่งจะต้องมีการคำนึงถึงสภาพสิ่งแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมีขึ้น ถ้าหากว่าสภาพการณ์ สิ่งแวดล้อม ความจำเป็น หรือความต้องการใดเปลี่ยนแปลงไป การดำเนินการดังกล่าวก็จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษา แต่ขณะเดียวกันก็มีปัญหาในแง่ที่ว่าการพัฒนาในกิจการด้านอื่น ๆ ก็มีความสำคัญและความจำเป็นที่รับความที่จะต้องได้รับความสนใจ และการสนับสนุนไม่ยิ่งหย่อนกว่าการพัฒนาทางการศึกษา เนื่องจากการพัฒนาแต่ละด้านย่อมก่อให้เกิดผลหมุนเวียนเป็นวัฏจักรต่อเนื่องกันและกัน จำเป็นต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน จึงเป็นภาระหนักของผู้นำที่วางแผนพัฒนาประเทศจะต้องพิจารณาตัดสินใจอย่างรอบคอบในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาซึ่งเป็นจำนวนมหาศาล ดังจะเห็นได้จากงบประมาณปี 2517 งบประมาณเพื่อใช้จ่ายทางการศึกษาโดยส่วนรวมมีถึง 6,931 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น เป็นอันค้ำ 2 รองจากงบประมาณด้านเศรษฐกิจ¹ และงบประมาณที่นำไปใช้ในการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ นั้น การศึกษาระดับประถมศึกษาระดับเดียวจะต้องใช้งบประมาณถึงร้อยละ 60 ของงบประมาณ เพื่อการพัฒนาประเทศหรือประมาณร้อยละ 10 ของงบประมาณทั้งหมด

จะเห็นได้ว่าการศึกษาในระดับศึกษานี้มีความสำคัญมาก รัฐบาลจะต้องจัดการอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ จะต้องวางรากฐานการศึกษาให้มั่นคง และมีประสิทธิภาพ เพราะเด็กส่วนใหญ่จะอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา เด็กเหล่านี้ล้วนเป็นทรัพยากรที่สำคัญของไทยทั้งสิ้น นับตั้งแต่ผู้บริหารประเทศ ทหาร ตำรวจ พอลกา ชาวนา ชาวสวน และกรรมกรก็จะมาจากเด็กเหล่านี้²

¹ สำนักงบประมาณ, งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ 2517 (พระนคร . โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2517), หน้า 26-31.

² อภัย จันทวิมล, ประมวลข้อคิดทางการศึกษาของไทย (พระนคร : โรงพิมพ์ศาสนา, 2515), หน้า 41.

ดังนั้นการประถมศึกษาจึงเป็นบันไดขั้นแรกที่จะสร้างทางเดินให้เด็กอย่างถูกต้อง ถ้าหากการประถมศึกษาเริ่มต้นผิดพลาดแล้ว การศึกษาของชาติก็จะมีคน มองอนาคตไม่เห็นเลยว่าจะเป็นอย่างไร รัฐบาลจึงควรตระหนักถึงการประถมศึกษาอยู่ตลอดเวลา

การประถมศึกษาต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับของทุกเพศทุกวัย ทุกชั้นวรรณะ เพราะเป็นการศึกษาเบื้องต้น เป็นรากฐานของความมั่นคงถาวรแห่งระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าการประถมศึกษาจะเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายมากแค่ไหนก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้ถึงที่สุด และจะต้องเขยิบให้การศึกษภาคบังคับสูงขึ้นไป เพื่อให้ประชากรได้รับการศึกษามีจำนวนมากขึ้น ประเทศไทยได้เริ่มจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 โดยทรงตราเป็นพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2464 ทำให้การศึกษาระดับประถมศึกษาในโรงเรียนเป็นที่นิยมของประชากรอย่างกว้างขวางจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งตลอดเวลาก็มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับกาลเวลา สมัยภาวะทางเศรษฐกิจ และแนวทางการปกครองของประเทศ ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอยู่ตลอดเวลา โดยมีพระบรมราชโองการกำหนดให้มีแผนการศึกษาของชาติ "เพื่อสนองความต้องการของสังคมและบุคคล"³

ในโครงการการศึกษาและแผนการศึกษาทุกฉบับถือว่า การประถมศึกษาเป็นการศึกษาอบรมวิชาซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้เบื้องต้นที่ทุกคนพึงทราบ⁴ แต่ในแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2503 ได้ระบุไว้ว่า การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษามบังคับที่เด็กทุกคนจะต้องเรียนในชั้นประถมศึกษาตั้งแต่อายุ 8-15 ปี การศึกษภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐบาลนั้น รัฐบาลพึงจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน และช่วยให้ได้มีอุปกรณ์การศึกษาตาม

³ กระทรวงศึกษาธิการ, ความเป็นมาของแผนการศึกษา (กรมวิชาการ, 2504), หน้า 66.

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องเดิม, หน้า 157.

สมควร การประถมศึกษาให้แบ่งออกเป็นสองประโยคคือ ประโยคประถมศึกษาตอนต้น 4 ปี และประโยคประถมศึกษาตอนปลาย 3 ปี ในการจัดการศึกษานั้นจะจัดอยู่ในโรงเรียน เดียวกันหรือแยกอยู่คนละโรงเรียนก็ได้ ทั้งรัฐบาลพึงขยายการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้น ตามกำลังเศรษฐกิจ เพื่อให้มาตรฐานการศึกษาเบื้องต้นของพลเมืองสูงขึ้น⁵

ระบบบริหารการศึกษาประถมศึกษาในปัจจุบันนี้มีหน่วยงาน 3 หน่วยรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาคือ กรมสามัญศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล แบ่งออกเป็น 5 ประเภทคือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครขึ้นอยู่กับกรุงเทพมหานคร โรงเรียนประชาบาลขึ้นอยู่กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียนเทศบาลขึ้นอยู่กับเทศบาล โรงเรียนประถมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งวงไว้ เพื่อเป็นโรงเรียนตัวอย่างและ ปรับปรุงทางวิชาการขึ้นอยู่กับกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนราษฎร์ขึ้นอยู่กับกรมสามัญศึกษา สำหรับโรงเรียนเทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นดำเนินงานตามรูปการภายใต้ ความควบคุมของกระทรวงมหาดไทย โดยมีกระทรวงศึกษาธิการควบคุมทางด้านวิชาการ ส่วนโรงเรียนซึ่งสังกัดกรุงเทพมหานครนั้นคือ โรงเรียนเทศบาล และประชาบาล ซึ่งแต่เดิม เป็นของจังหวัดพระนคร และธนบุรีนั่นเอง ขึ้นอยู่กับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยปกครอง พิเศษรูปแบบ⁶ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาอีกด้วย เช่น กรมฝึกหัดครูจัดในรูปแบบโรงเรียนสาธิตต่าง ๆ มหาวิทยาลัยจัดในรูปแบบโรงเรียนสาธิต กรมประชาสงเคราะห์ ได้แก่ โรงเรียนพิมพ์ดาราธรรมศาสตร์ และสถานสงเคราะห์เด็กต่าง ๆ

ในปัจจุบันหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาประชาบาลอยู่กับองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเช่นเดียวกับโรงเรียนเทศบาล ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลต่าง ๆ

⁵ร.ต.ต. เสถียร วิชัยลักษณ์ (ผู้รวบรวม), แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2503, หน้า 2-4.

⁶กองวิจัยการศึกษา สำนักงานกรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานเบื้องต้น เรื่องระบบการบริหารการศึกษาของไทย, หน้า 2. (อัครสำเนา)

ราชการส่วนกลางคือ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยไม่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงาน เพียงแต่ทำหน้าที่เป็น ฝ่ายช่วยเหลือส่งเสริมองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สามารถไปไต่ควยคดี และทำหน้าที่ควบคุมตามความจำเป็นแทนรัฐบาลตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

ปัญหาในด้านการบริหารการศึกษาในระดับประถมศึกษาในปัจจุบันนี้ จะเห็นว่า มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งนี้เพราะการบริหารการศึกษาในระดับประถมศึกษานี้สลับซับซ้อนยุ่งยากมาก เนื่องจากเป็นงานที่มีความรับผิดชอบสูงสุดในการพัฒนาประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการศึกษาในระดับประถมศึกษานี้ ได้แก่ ปัญหาการขยายการศึกษาภาคบังคับไม่เพียงพอกับความต้องการของประชากร ปัญหาทางคุณภาพของการศึกษา ปัญหาทางค่านงบประมาณ ปัญหาทางค่านปริมาณและคุณภาพของครู ปัญหาทางค่านอุปกรณ์การสอน ปัญหาทางค่านอาคารสถานที่ ปัญหาการบริหารการศึกษา ปัญหาความสูญเปล่าทางการศึกษา อันเนื่องมาจากเด็กตกชั้นหรือการทำงานซ้ำซ้อนกันระหว่างเทศบาลกับกรมสามัญศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและจัดการศึกษาในระดับเดียวกัน แต่ไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่ติดต่อกันเลย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะให้มีการศึกษาและวิจัยระบบการบริหารการประถมศึกษาอย่างละเอียด เพื่อจะได้ข้อมูลที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อการบริหารการประถมศึกษาของประเทศไทย เพื่อจะได้บรรลุผลตามความมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นผลทำให้การพัฒนาประเทศไทยโดยรวมสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษางานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ศึกษาโครงสร้างของระบบบริหารภายในโรงเรียน
2. ศึกษางานบริหารการศึกษาภายในโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านความสัมพันธ์

กับชุมชน งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานบริหารกิจการนักเรียน และงานบริหารธุรการ การเงิน และบริการ

3. ศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารภายในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือ และปัญหาเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา ทั้ง 5 ประเภทในโรงเรียนดังกล่าวมาแล้ว

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษางานบริหารการศึกษาเฉพาะในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2518 ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างของการบริหารภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคเหนือ

2. งานบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคเหนือ โดยเฉพาะในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงินและบริการ

3. ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารภายในโรงเรียนและงานบริหาร การศึกษาทั้ง 5 ประเภทดังกล่าวแล้ว

ความสำคัญของปัญหา

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะทำให้ทราบถึงโครงสร้างระบบบริหารงานที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคเหนือ เพื่อจะเป็นทางให้ผู้บริหารการศึกษาโดยทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนและปรับปรุง แก้ไขวิธีการบริหารทางด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพ หรืออาจจะเสริมสร้างความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาระดับประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น หรือให้สอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชนและนโยบายของรัฐในการพัฒนาประเทศ

คำจำกัดความ

ผู้วิจัยขอให้ความหมายของคำบางคำที่ใช้วิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึงโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปีที่ 1-4
ชั้นประถมศึกษา 5-7 หรือชั้นประถมศึกษา 1-7 ซึ่งสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

กรมสามัญศึกษา หมายถึงหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบ
งานการศึกษาในระดับประถมศึกษา

งานบริหารการศึกษา หมายถึงงานหลัก 5 ประเภทของผู้บริหารตามหลักของ
แคมป์เบล⁷ (Roald F. Cambell) มีดังต่อไปนี้

1. งานบริหารการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ได้แก่ ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนมีต่อชุมชน หรือสังคมอันเป็นที่ตั้งของโรงเรียน
ผู้ปกครองนักเรียน หรือประชาชนในชุมชนนั้น วัดและศูนย์สังคมอย่างอื่นที่โรงเรียนมีส่วน
เกี่ยวข้อง การพัฒนาชุมชนและการเป็นผู้นำของชุมชน ผู้อุปการะโรงเรียน ตลอดจนเจ้าหน้าที่
ของหน่วยงานอื่น ๆ ที่โรงเรียนจะต้องติดต่อและสัมพันธ์ด้วย
2. งานบริหารวิชาการ หมายถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่
เกี่ยวข้องกับหลักสูตร แบบเรียน การวัดผลการนิเทศการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน
3. งานบริหารบุคลากร หมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาตัวบุคคล
การเลือกสรร การแต่งตั้ง การบำรุงรักษา การพัฒนา ตลอดจนการให้ออกจากงาน
4. งานบริหารกิจการนักเรียน หมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกอย่าง เช่น
การทำสำมะโนนักเรียน การลงทะเบียน การแบ่งกลุ่ม การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร
5. งานบริหารธุรกิจการเงิน ได้แก่ งานบริการทุกประเภท เช่น งานสารบรรณ
การเงิน อาหารกลางวัน อาคารสถานที่ ฯลฯ

⁷Roald F. Campbell, Introduction to Educational Administration (3d ed.; Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1968), p. 189.

ภาคเหนือ หมายถึงจังหวัดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทยตามหลักภูมิศาสตร์ ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ อุทัยธานี ตาก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และเชียงราย รวม 16 จังหวัด

ผู้บริหาร หมายถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่

นักวิชาการ หมายถึงผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ ครู และศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา

ประชาชน หมายถึงผู้ปกครองนักเรียน

ขนาดของโรงเรียน หมายถึงขนาดของโรงเรียนที่ถือตามระเบียบกรมสามัญศึกษา ทว่าควยการแต่งตั้งครูในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาปี 2513⁸

1. โรงเรียนขนาดเล็ก คือโรงเรียนประถมศึกษาที่มีห้องเรียน 1-9 ห้อง
2. โรงเรียนขนาดกลาง คือโรงเรียนประถมศึกษาที่มีห้องเรียน 10-20 ห้อง
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ คือโรงเรียนประถมศึกษาที่มีห้องเรียน 21-30 ห้อง
4. โรงเรียนขนาดใหญ่มาก คือโรงเรียนประถมศึกษาที่มีห้องเรียนมากกว่า

31 ห้องขึ้นไป

วุฒิของครู หมายถึงวุฒิทางการศึกษา

1. ค่ากว่าปริญญาตรี ได้แก่ วุฒิ อ.กศ., ป.ม., พ.ม., ป.กศ., พ.กศ., และ พ.ป.

⁸ หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบและแนวปฏิบัติสำหรับครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2515), หน้า 29.

2. วุฒิปริญญาตรี ได้แก่ วุฒิ กศ.บ., ค.บ., อ.บ., วท.บ., ศศ.บ., B.A., B.Ed., B.Sc. เป็นต้น

3. วุฒิปริญญาตรีที่สูงกว่าปริญญาตรี ได้แก่ กศ.ม., ค.ม., อ.ม., วท.ม., M.A., M.Ed., M.Sc., และ Ph.D. เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาจากจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือ รวมทั้งสิ้น 16 จังหวัด คือ นครสวรรค์ อุทัยธานี ตาก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และเชียงราย

การสุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้จังหวัดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกมา ร้อยละ 20 ของจังหวัดที่มีอยู่ในภาคเหนือทั้งหมดโดยวิธีสุ่มตัวอย่าง (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากและได้มา 3 จังหวัดคือ จังหวัดพิษณุโลก สุโขทัยและเชียงใหม่

โรงเรียนที่ใช้วิจัยแต่ละจังหวัดมีดังนี้ คือ

1. จังหวัดพิษณุโลก
 - 1.1 โรงเรียนจ่านกร้อง
 - 1.2 โรงเรียนจากรบุญ
2. จังหวัดสุโขทัย
 - 2.1 โรงเรียนวัดคูหาสุวรรณ
 - 2.2 โรงเรียนป่านประชาบำรุง
3. จังหวัดเชียงใหม่
 - 3.1 โรงเรียนพุทธนิโสภณ
 - 3.2 โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์
 - 3.3 โรงเรียนหอพระ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีวิจัยแบบภาคสนาม (Field Study) โดยใช้เครื่องมือและเทคนิคในการสังเกต สัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการรวบรวมข้อมูล และประมวลข้อคิดเห็นจากกลุ่มผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียน กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โรงเรียนตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยก็ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดทำเป็นตารางแสดง ความถี่ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มประชาชน แล้วทำการคิดเป็นร้อยละของจำนวนผู้ตอบคำถามแต่ละข้อ และแต่ละคำตอบในคำถามเดียวกัน นอกจากนั้นยังคิดร้อยละของจำนวนผู้ตอบคำถามแต่ละข้อในกลุ่มข้อที่เป็นงานประเภทเดียวกัน ด้วย ซึ่งเป็นการใช้วิธีการทางสถิติเปรียบเทียบเป็นร้อยละ และจะได้นำผลการวิเคราะห์ไว้ในบทต่อไป

ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล

บทที่ 1 เป็นบทนำกล่าวถึงมูลเหตุของการวิจัย ความมุ่งหมายของการวิจัย ความสำคัญของปัญหา คำจำกัดความต่าง ๆ สำหรับการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล

บทที่ 2 กล่าวถึงข้อเขียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของการประถมศึกษาของไทย ความมุ่งหมายของการประถมศึกษากับชุมชน งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารกิจการ งานบริหารธุรการ และสรุปผลงานวิจัยของผู้อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือสัมพันธ์กับการวิจัยนี้

บทที่ 3 กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะเครื่องมือ การสร้างแบบสอบถาม วิธีรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 กล่าวถึงการสรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ ส่วนรายละเอียดของแบบสอบถามจะเสนอไว้ในภาคผนวก